

Talouspolitiikan
arviointineuvoston
vuosikertomus
2022

Talouspolitiikan arviointineuvosto

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus

Arkadiankatu 7, 00100 Helsinki, Finland

Helsinki, toukokuu 2023

1 Talouspolitiikan arviointineuvosto

Talouspolitiikan arviointineuvosto perustettiin tammikuussa 2014 tuottamaan riippumaton arvio talouden tilasta ja harjoitetusta talouspolitiikasta. Valtioneuvoston asetuksen (61/2014) mukaan neuvoston tehtävänä on arvioida

- 1) talouspolitiikalle asetettujen tavoitteiden tarkoituksenmukaisuutta
- 2) talouspolitiikalle asetettujen tavoitteiden saavuttamista ja valittujen keinojen tarkoituksenmukaisuutta
- 3) talouspolitiikan valmistelussa käytettyjen ennuste- ja arviointimenetelmien laatua
- 4) talouspolitiikan eri osa-alueiden yhteensovittamista ja kytkeitä yhteiskuntapolitiikan muihin osa-alueisiin
- 5) talouspolitiikan onnistumista erityisesti taloudellisen kasvun ja vakauden, työllisyyden ja julkisen talouden pitkän ajan kestävyuden kannalta
- 6) talouspolitiikan instituutioiden ja julkisen talouden rakenteiden tarkoituksenmukaisuutta.

Neuvosto julkistaa vuosittain arvion harjoitetusta talouspolitiikasta.

Valtioneuvosto nimittää neuvoston jäsenet korkeakoulujen taloustieteellisten yksiköiden ja Suomen Akatemian ehdotuksen perusteella. Jäsenet osallistuvat neuvoston toimintaan oman toimensa ohella. Neuvostolla on oma Valtion taloudellisessa tutkimuskeskuksen (VATT) yhteydessä työskentelevä sihteeristö. Arviointineuvosto on työssään VATT:sta riippumaton.

Ensimmäinen arviointineuvosto aloitti toimintansa toukokuussa 2014, ja kokoonpanon toimikausi jatkui 31.3.2019 saakka. Valtioneuvosto on sittemmin täsmentänyt ja muuttanut määräystä jäsenistä ja toimikausista asetuksilla 815/2018 ja

1034/2022. Talouspolitiikan arviointineuvostoon kuuluu puheenjohtaja ja neljä muuta jäsentä, jotka valtioneuvosto määrää tehtävään valtiovarainministeriön esityksestä. Valtiovarainministeriö pyytää yliopistojen taloustieteellisiltä yksiköiltä yhteisen ehdotuksen arviointineuvoston puheenjohtajaksi ja kolmeksi jäseneksi sekä Suomen Akatemialta ehdotuksen muita yhteiskuntatieteitä edustavaksi jäseneksi. Neuvoston puheenjohtaja, yksi yliopistojen taloustieteellisten yksiköiden ehdottama jäsen ja Suomen Akatemian ehdottama jäsen määrätään neljän vuoden kaudeksi ja kaksi yliopistojen taloustieteellisten yksiköiden ehdottamaa jäsentä kahden vuoden kaudeksi. Toimikausimuutosten tavoitteena on varmistaa jäsenistön riittävä kierto sekä turvata neuvoston toiminnan jatkuvuus välttämällä tilannetta, jossa neuvoston kaikki jäsenet vaihtuisivat samanaikaisesti.

Vuonna 2022 neuvoston puheenjohtajana jatkoi professori Jouko Vilmunen Turun yliopistosta ja varapuheenjohtajana professori Jukka Pirttilä Helsingin yliopistosta. Neuvoston muut jatkavat jäsenet olivat professori Johanna Niemi Helsingin yliopistosta, professori Hilde Bjørnland BI Norwegian Business School:sta sekä työelämäprofessori Seija Ilmakunnas Jyväskylän yliopistosta.

Arviointineuvoston pääsihteeri Seppo Orjasniemi oli virkavapaalla 17.1.-17.6.2023. Pääsihteerin virkavapauden ajan sihteeristön tehtävistä vastasi Henri Keränen 17.1.-17.6.2022, minkä jälkeen hän jatkoi sihteeristössä päätoimisena tutkijana. Anni Huhtala toimi neuvoston neuvonantajana vuosiraportin 2022 ilmastopolitiikkaa koskevan erityisteemaluvun osalta 15.2.-14.8.2022, minkä jälkeen hän siirtyi arviointineuvoston pääsihteeriksi 15.8.2022 alkaen.

2 Toiminta

Arviointineuvosto valmisteli vuonna 2022 neuvoston yhdeksännen raportin. Raportti julkaistiin 1. helmikuuta 2023, ja arviointiraportin julkistuksen osalta vuosikertomus kattaa neuvoston toiminnan tammikuussa 2023. Neuvoston kokous- ja muuta toimintaa ja taloutta kuvattaessa keskitytään kuitenkin kalenterivuoteen 2022.

2.1 Vuoden 2022 raportti ja taustaraportit

Talouspolitiikan arviointineuvoston päätehtävä on vuosittain julkaistava arvio harjoitetusta talouspolitiikasta. Neuvoston yhdeksännessä raportissa arvioitiin hallituksen talouspoliittisen linjan keskeisiä kohtia eduskuntakaudella 2019-2023, työllisyyspolitiikkaa, finanssipolitiikkaa ja julkisen talouden kestävyyttä sekä ilmastopolitiikkaa.

Vuoden 2022 finanssipolitiikkaa oli mukautettava Venäjän hyökkäyssodan vuoksi. Arviointineuvoston mukaan lisämenot sotilaallisiin ja muihin turvallisuustarpeisiin olivat perusteltuja, mutta ostovoimaa lisäävät, kohdentamattomat tukitoimet eivät olleet, koska inflaatiopaineita ei pitäisi lisätä finanssipolitiikalla. Julkisen talouden jatkuvan alijäämän vuoksi osa uusista puolustusmenoista ja muista harkinnanvaraisista menoista olisi pitänyt rahoittaa leikkaamalla muita julkisia menoja tai korottamalla veroja. Myös työllisyysuudistuksia olisi arvioitava kattavasti julkisen talouden näkökulmasta. Kuten aiemminkin arviointineuvosto kaipasi uskottavaa suunnitelmaa julkisen talouden vakauttamiseksi, ja velkaantumisen kasvun taittamiseksi. Suomen ilmastopolitiikan tavoitteiden toteutuminen arvioitiin olevan liialti hiilinielujen varassa. Päästökauppasektorilla päästöoikeuden hinta on hiilinielujen vaihtoehtoiskustannus; päästöoikeuksien myynti tuottaa tuloja valtiolle. Liikenteen fossiilisista polttoaineista saatavat hiilidioksidiverojen tulot vähenevät sähköistymisen ja kysynnän vähenemisen vuoksi. Ilmastonmuutoksesta ja hiilidioksidipäästöistä aiheutuvat sosiaaliset ja taloudelliset vaikutukset tulisi arvioida huolellisesti ja hyödyntää paremmin ilmastopoliittisten toimenpiteiden suunnittelussa.

Raportin kirjoitustyö tehtiin pääosin vuoden 2022 aikana. Englanninkielinen raportti ja suomenkielinen yhteenveto julkaistiin 1.2.2023. Sihteeristö laati raportista epävirallisen suomennoksen, joka julkaistiin 15.3.2023. Raportti ja suomennos ovat luettavissa neuvoston sivulla <https://talouspolitiikanarviointineuvosto.fi/raportit/vuosiraportit/raportti-2022/>.

Raportissa esitettävät arviot talouspolitiikasta perustuvat neuvoston jäsenten ja sihteeristön analyysityöhön. Lisäksi neuvosto hyödyntää työssään ulkopuolisten tekemiä tutkimuksia ja selvityksiä. Arviointineuvoston määrärahalta teetettiin vuoden 2022 raporttia varten neljä taustaraporttia, jotka on lueteltu alla. Taustaraporteista kaksi tilattiin ulkopuolisilta tutkijoilta. Yhden taustaraportin laati neuvoston sihteeristössä toiminut korkeakouluharjoittelija neuvoston silloisen neuvonantajan ja sittemmin pääsihteerin ohjauksessa. Toisen laati korkeakouluharjoittelija yhdessä sihteeristön päätoimisen tutkijan kanssa. Taustaraportteja hyödynnettiin pääraportin työllisyyttä, finanssipolitiikkaa ja ilmastopolitiikkaa käsitelleissä luvuissa.

Vuoden 2022 raportin taustaraportit:

Päivi Puonti

[EU's Fiscal Framework – identified shortcomings and proposed remedies, pdf](#)

Selina Clarke (Talouspolitiikan arviointineuvosto)

[Background Report for the Economic Policy Council on Carbon Pricing in Finland, pdf](#)

Kimmo Ollikka

[Green Innovations, pdf](#)

Niklas Gäddnäs ja Henri Keränen (Talouspolitiikan arviointineuvosto)

[Beveridgean unemployment gap in Finland, pdf](#)

Neuvoston työkielenä on englanti, joten taustaraportit julkaistaan pääsääntöisesti englanniksi. Aiemmasta käytännöstä poiketen niistä taustaraporteista, jotka valmistuivat ennen pääraportin julkistusta 1.2.2023, laadittiin medialle erilliset suomenkieliset tiedotteet. Tavoitteena on saada näkyvyyttä taustaraporteille, jotka muutoin jäävät arviointineuvoston raportin julkistuksen yhteydessä huomiotta. Englanninkielisistä taustaraporteista voidaan laatia myöhemmin myös suomenkieliset raporttien sisältöä popularisoivat muistiot, Policy Briefit.

Taustaraporttien tiedotteet ilmestyvät verkkosivujen ”Ajankohtaista” -osiossa:

Tiedote 14.12.2022: EU-maiden velkakestävyys etusijalle – talouspolitiikasta neuvoteltava jatkossa komission kanssa <https://talouspolitiikanarviointineuvosto.fi/talouspolitiikan-arviointineuvoston-taustaraportti-eu-maiden-velkakestavuus-etusijalle-talouspolitiikasta-neuvoteltava-jatkossa-komission-kanssa/>

Tiedote 18.1.2023: Tasapalautus tehokkain tapa hyvittää polttoainekuluja pienituloisille <https://talouspolitiikanarviointineuvosto.fi/talouspolitiikan-arviointineuvoston-taustaraportti-tasapalautus-tehokkain-tapa-hyvittaa-polttoainekuluja-pienituloisille/>

2.2 Kokoukset

Arviointineuvosto kokoontui vuonna 2022 kymmenen kertaa (7.1., 21.2., 22.3., 28.4., 21.6., 17.8., 20.9., 10.10., 8.11., ja 7.12.). Kokouksia järjestettiin sekä etänä että läsnäkokouksina, joihin oli mahdollista osallistua Teams-yhteydellä. Kokoukset olivat pituudeltaan pääsääntöisesti kaksi tuntia, mutta huhtikuun ja elokuun läsnäkokouksissa vuosiraportin erityisteemaan ja kokonaisuuden käsittelyyn oli varattu koko päivä. Arviointineuvoston jäsenet, pääsihteeri ja tutkija pitivät kokouksissa alustuksia raportin aihepiireistä. Käydyn keskustelun pohjalta muodostettiin arviointineuvoston yhteiset kannanotot talouspolitiikkaan. Kokousten välillä neuvoston jäsenet ja sihteeristö työskentelivät tahoillaan pitäen yhteyttä sähköpostin välityksellä.

Kokouksissa kuultiin myös ulkopuolisia asiantuntijoita.

Vuonna 2022 kokouksissa alustivat asiantuntijoina:

- Lassi Ahlvik (Helsingin yliopisto)
- Antti Kauhanen (ETLA)
- Ilkka Kaukoranta
- Marita Laukkanen (VATT)
- Markku Ollikainen (Helsingin yliopisto)

Kokouksissa keskusteltiin myös taustaraporteista asiantuntijaesitysten pohjalta:

- Selina Clarke (Helsingin yliopisto)

- Kimmo Ollikka (VATT)
- Kimmo Palanne (VATT)
- Päivi Puonti (ETLA)

Lisäksi neuvosto kuuli kahden asiantuntijan esitykset Teams-kokouksessa varsinainen neuvoston kokousten ulkopuolella:

- Matti Liski (Aalto-yliopisto)
- Ian Parry (IMF)

2.3 Tiedotus ja medianäkyvyys

Arviointineuvoston tiedotustoiminta on keskittynyt vuosittaisen raportin julkaisemiseen ja raportin aihepiireihin liittyviin mediaesiintymisiin. Arviointineuvoston antamat lausunnot julkaistaan neuvoston nettisivuilla, mutta niistä ei ole erikseen tiedotettu.

Vuonna 2022 Talouspolitiikan arviointineuvosto ryhtyi kehittämään viestintäänsä mm. aloittamalla verkkosivujen päivityksen ja uudistaminen, erikielisten logojen ulkoasun yhtenäistämisen ja luomalla paremmat edellytykset some-viestinnälle. Neuvosto linjasi myös, että arviointineuvoston tilaamat taustaraportit voidaan haluttaessa julkaista heti valmistuttuaan eikä jättää niitä vuotuisen arviointiraportin julkaisemisen yhteyteen. Joulukuussa 2022 julkaistiin arviointineuvoston samaa vuonna tilaama ensimmäinen taustaraportti, joka käsitteli EU:n finanssipolitiikan ohjauskehikkoa ja sen uudistamista.

Yhdeksännen, vuotta 2022 koskevan arviointiraportin lehdistö- ja julkaisutilaisuus järjestettiin 1.2.2023 Helsingissä Economicumin 4. kerroksen seminaarihuoneessa (Arkadiankatu 7) ja lisäksi etäyhteydellä median edustajille. Jouko Vilmunen esitteli tilaisuudessa raportin pääasiällisen sisällön ja johtopäätökset. Raportin julkaisupäivänä järjestettiin Economicumissa seminaari, joka myös striimattiin. Seminaarissa Jukka Pirttilä esitteli raportin keskeiset viestit, minkä jälkeen valtiovarainministeri Annika Saarikko esitti puheenvuoronsa. Tämän jälkeen käytiin paneelikeskustelu, joka käsitteli Suomen ilmastopolitiikkaa ja vihreää siirtymää. Keskusteluun osallistivat Suomen Pankin prosessipäällikkö Essi Eerola, professori Maria Kopsakangas-

Savolainen (Oulun yliopisto), johtava tutkija Marita Laukkanen (VATT) sekä ilmastopaneelin puheenjohtaja ja professori emeritus Markku Ollikainen. Paneelikeskustelua johti neuvoston pääsihteeri Anni Huhtala.

Arviointineuvoston raportista tehtiin mediahaastatteluja ja se uutisoitiin laajasti eri tiedotusvälineissä. Myös sähköiset mediat kertoivat raportista näytävästi uutisissa ja ajankohtaisohjelmissa. Raportin asiantuntijanäkemyksiin viitataan myös myöhemmin pitkin vuotta.

VATT:n viestintä on ottanut käyttöönsä Retriever-mediaseurannan, johon sisältyvät myös arviointineuvoston mediaosumat.

2.4 Muu asiantuntijatoiminta ja sidosryhmäyhteistyö

Arviointineuvoston jäsenet ja heidän sijaisenaan sihteeristön jäsenet voivat antaa neuvoston edustajina neuvoston toimintaan läheisesti liittyvistä aiheista lausuntoja eduskunnalle tai muille tahoille. Lausunnon suuntaviivoista keskustellaan neuvoston jäsenten kanssa. Vuonna 2022 Talouspolitiikan arviointineuvosto osallistui useisiin eduskunnan valiokuntakuulemisiin, laati talouspolitiikasta kirjallisia lausuntoja ja osallistui mm. IMF:n artikla IV konsultaatioon. Arviointineuvoston lausunnot julkaistaan arviointineuvoston verkkosivuilla.

Vuoden 2022 aikana arviointineuvosto antoi seuraavat lausunnot:

[Talouspolitiikan arviointineuvoston kirjallinen lausunto talousarviosta vuodelle 2023](#)

Talousvaliokunta 12.10.2022

[Talouspolitiikan arviointineuvoston kirjallinen lausunto talousarviosta vuodelle 2023](#)

Valtiovarainvaliokunta 3.10.2022

[Talouspolitiikan arviointineuvoston kirjallinen lausunto Julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2023-2026](#)

Valtiovarainvaliokunta 12.5.2022

[Talouspolitiikan arviointineuvoston lausunto Valtiontalouden tarkastusviraston finanssipolitiikan valvonnan raportista 2021](#)

Tarkastusvaliokunta 1.3.2022

Talouspolitiikan arviointineuvosto tekee yhteistyötä myös muiden riippumattomien, talouspolitiikkaa arvioivien sisarorganisaatioiden kanssa. Kotimaassa arviointineuvosto pyrkii koordinoimaan toimintaansa Valtiontalouden tarkastusviraston finanssipolitiikan valvonnan tiimin kanssa. European Union Independent Fiscal Institutions (EU IFI) Network järjestää yksittäisiä seminaareja ja vuosittaisia tapaamisia, joihin osallistutaan mahdollisuuksien mukaan. Arviointineuvoston sihteeristöstä Henri Keränen osallistui EU IFI Network vuosikokoukseen Pariisissa 10.-11.5.2022 ja Selina Clarke, Niklas Gäddnäs ja Henri Keränen osallistuivat Baltic-Nordic-IFI Network vuosikokoukseen 7.-8. 6. 2022 Helsingissä.

2.5 Talous

Arviointineuvoston käyttömenoihin osoitettiin vuodelle 2022 määrärahaa 310 000 euroa VATT:n toimintamomentilta. Lisäksi vuoden 2021 määrärahoista vuodelle 2022 siirtyi noin 115 000 euroa. Määräraha kului pääosin sihteeristön palkkausmenoihin, toimintamenoihin ja neuvoston jäsenten palkkioihin. Arviointineuvoston puheenjohtajan vuosittainen palkkio on 10 000 euroa ja muiden jäsenten palkkiot ovat 5 000 euroa. Määrärahan käytössä on huomioitu myös VATT:n neuvostolle tuottamat tukipalvelut sekä neuvoston toiminnasta VATT:lle aiheutuvat muut kulut. Lisäksi neuvosto palkkasi tausta-analyysien tekoa varten kolme korkeakouluharjoittelijaa. Vuoden 2022 raporttia varten valmistui neljä taustaraporttia, joista yhden raportin osalta noin 10 000 euroa siirtyi kohdistettavaksi vuodelle 2023. Vastaavasti vuodelle 2022 kohdistui noin 15 000 euroa vuoden 2021 raporttia varten tilatuista taustaraporteista aiheutuneita menoja. Vuodelta 2022 siirtyi määrärahaa vuodelle 2023 noin 66 000 euroa.